

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja trikrat na teden, vtorek, četrtek in soboto, ter velja po pošti prejemam, za avstro-ugarske dežele ali v Mariboru s pošiljanjem na dom, za celo leto 10 gold., za pol leta 5 gold., za četr leta 2 gold. 60 kr. Za tuje dežele za celo leto 12 gold., za pol leta 6 gold., za četr leta 3 gold. 25 kr. a. v. — Za oznanila se plačuje od četrtistopne petvrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska. 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača štampelj za 30 kr. — Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Mariboru, v koroški ulici hišn. štev. 220.

Opravništvo, na ktero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v tiskarnici: F. Skaza in dr., v koroški ulici hišn. št. 229

Dopisi.

Iz mariborske okolice, 28. apr.

[Izv. dop.] (Sovraštvo slovenskega jezika od strani poslanca K. Seidl-a in mariborskega okrajnega zastopa.) Gospod Konrad Seidl je bil že trikrat izvoljen za poslanca v mariborski okolici. Volilo ga je tudi mnogo rojenih Slovencev, in vselej kadar je kan-diral, oznanjeval se je tudi v slovenskem jeziku ter izgovarjal, da je potrebno pri nas oboje: nemško in slovensko. Vselej smo mi svarili pred tem možem svoje rojake in jim kazali, da taki ljudje črte in zaničujejo nas Slovence, in golč naših očetov. Čez devetdeset zavednih volilcev nam je verjelo; ti zato niso glasovali za Seidl-a. Ali veliko jih je bilo, ki so se dali Seidlovim lepim besedam zapeljati, misleči, da je Seidel pravičen Nemcem in tudi Slovencem. Naj zdaj Seidlovo dejanje kaže, kako slovenski golč zatira in zasmehuje slovenske pravice, in naj se Slovencem v mariborskem, slovenje-bistriškem ter šentlenartskem okraji oči odpró, da človek kateri tako mrzi in sovraži naš govor, ne more biti prijatelj Slovencev, ter da so grešili oni, ki so mu svoj slovenski glas dali.

Občina Fravhajmska je 1. februarja tega leta vložila pri okrajnem zastopstvu v Mariboru prošnjo za potrditev občinske naklade. Ta prošnja je bila pisana v slovenskem jeziku. To je Konrada Seidla, načelnika okrajnega zastopa, tako razjezilo, da je prošnjo odbil in Fravhajmčanom pisal z odgovorom 11. februarja 1872 svojo nevoljo, da pišejo po slovensko. Rekel je, da okrajnega zastopa ne more ničče siliti, da bi znal drugi deželni jezik, da naj torej Slovenci pišejo nemško, ali pa če slovenski pišejo, naj potrjeno nemško prestavo predlože. To se je vrlim Fravhajmčanom vendar preveč zdelo, da se med Slovenci stavila slovenski jezik tako za vrata in da se njih jezik imenuje drugi, tako rekoč nepotrebni jezik, ki bi ne imel v slovenskem mariborskem okraji nobene pravice.

Za to so 22. februarja 1872 vložili pritožbo na okrajni zastop, v kateri poslanca Seidla in nje-

gove nemškutarske tovariše dobro obršejo, rekoči tako-le: „Kakor je znano v mariborski okolici prebavo Slovenci in je tedaj slovensko. Po takem je dolžnost, slavnega odbora, ako hoče svojo dolžnost izpolniti in interesu okraja postavno varovati in zastopati, za to skrbeti, da je njemu mogoče s slovenskim ljudstvom ustmeno in pismeno občevali in se porazumeti. Saj mariborski okraj črez 45000 prebivalcev šteje. Ako bi se že Maribor med Nemško štel, kteri največ 15000 prebivalcev nima, ste vendar dve tretjini mariborskih prebivalcev slovenske. Res žalostno je ako svoboden konstitucionalni slavni zastop kteri bi nad ravnopravnostjo jezikov, uradovanju s svojem ljudstvom v njegovem jeziku i. t. d. kot eném delu ustavnega življenja, kar celo polovično pravične absolutistične vlade ne negirajo, čuvati moral, v svoji rešitvi javnega odloka samo z neko čudno ponosnostjo konstatira, da svoji nalogi ni zmožen in da svobodi jezika in resnično ustavnemu življenju streči ne zna niti volje nima. Ako slavni okrajni odbor res vse stvari objektivno presojujejo, storis tem le svojo dolžnost. Mi vendar mislimo, da bi takrat naj lepošč, priliko imel svojo objektivnost in pravičnost do slovenskega ljudstva in njegova jezika pokazati, ako bi slovensko vloženo prošnjo tudi v istem jeziku rešil. To tirjati mislimo ima pravico tretjina slovenskega ljudstva, ker gospočka se mora po ljudstvu nikakor pa ljudstvo po gospočki ravnati. Kako to izpeljati je stvar svobodmiselnega in pravičnega slavnega odbora, nikakor pa naša. Predprzemo si le vprašati, kar bi naši nemški prijateljski sosedji rekli ako bi se njim od slovenskega odbora na nemško vlogo enaka rešitva v slovenskem jeziku izročila kakor nam. Mislimo, da s tem da se naših državljanških pravic po §. 19 in že po narodni pravici zagotovljene ravnopravnosti poslužimo, nikomur krivice ne storimo.“ *delamo!*

Na to je zopet Seidelov zastop odgovoril, da neče ničesa slišati o slovenskem jeziku. Stvar je prišla naposled pred deželni odbor štajerski. Tam sede (razen našega Hermanna) sami Nemci, ki so nam Slovencem krivični kjer morejo. Ali vendar tako nesramno kakor Seidel vendar niso

mogli ravnati s postavo, ki nam Slovencem zagotavlja, da imamo za svoj jezik tako pravico, kakor Nemci za svoj. Deželni odbor je Fravhamčanom dovolil naklado, in „dovolil“ da se smejo slovenske vloge brez nemške prestave vlagati, čepravno se „ne more“ terjati slovensk odgovor. Res je, da je tudi ta odgovor škandal, ker nam ne da cele pravice; ali vendar je cela stvar dokaz, kako Seidl, kateremu je slovenski jezik dober kadar se za poslanca ponuja, — ta naš jezik zameta in zasmehuje še bolj kot Nemci v Gradcu.

Iz Ljubljane [Izv. dop.] Že ste omenili v svojem listu, da so se 21. aprila bili sešli v Ljubljani slovenski pisatelji in prijatelji slovenskega slovstva, da volijo osnovni odbor svojega društva. Bilo je jih zbralo se 22 vrlih rodoljubov, toda šteje društvo z onimi vred, ki so se pri početniku tega društva oglasili, dosle kakor čujem — 54 udov. To važno početje ne najde samo v Ljubljani, nego tudi po deželi dosti simpatije, in upati smemo obilne podpore. Moževi, ki so v začasni odbor voljeni budé zaupanje, ker so značajni rodoljubi, vsestransko izobraženi, in vsi delavni za omiko in oliko naroda slovenskega. Prav se dopada vsem ona točka v pravilih, po kateri načelnika in odbornike vsako leto voli občni zbor vseh udov. To je prav po načelih „republicae literariae“, in njij se batí klikovalstva. Občni zbor se bode sklical v prvi polovici meseca septembra, in upamo, da do onih mal bode število udov ustanovnikov, podpornikov in pisateljev — še petkrat večje. Slišali smo, da hočejo takrat nekateri udje pred izbranim občinstvom o raznih zanimivih predmetih govoriti, in po volitvi funkcionarjev se več udov podati v Vrbo, rojstno vass slavnega Preširna, kjer nameravajo muhekateri brezniški rojaki nekov spominek postaviti. To je hvalevredna misel poštenih brezniških rojakov, in mi želimo, da se med njimi takoj ustanovi v ta namén odbor, ki bode spominek do onega časa oskrbel in program izdelal, po katerem se bode slovesnost vrševala. Ker brezniška župnikovina šteje toliko gorečih in izobraženih rodoljubov ni se batí nijedne težave pri izvrševanju blazega dela, katero bode čestilo slavnega rajncega pesnika in

Listek.

Pisma iz Rusije.

(Piše prof. dr. Celestin.)

I.

No stranocé dělo: srédi Rossii ja počti ne uvidál Rossii.

Gógoj, ispoved ávtora.

(Daije.)

Ruski narod se deli na dvoje, na činovnike in na narod t. j. na kupee in kmete. (Vojake in duhovščino sedaj pustiva na strani.) Vprašal me bodeš menda, kam sem dejal aristokracijo? Res je, o ruskem dvorjanstvu pišejo, ruskim dvorjanom pripisujejo neko samostojnost, pa to je sama fraza, in treba je dobro razločati rusko dvorjanstvo od aristokracije drugih evropskih narodov, posebno pa Angličanov. Pri teh je bolj ali menj aristokracija bila in je zares stan v državi, ki ima svoje pravice, za katere je bil vselej pripravljen boriti se tudi z vlado. V tem smislu dvorjanstva v Rusiji nikoli nij bilo. Tu so dvorjanje nekaj časa morali vsi služiti osebno, in čeravno v novejšem času tega nij, čeravno se nekateri samo štejejo na

službi, da bi dobili vsaj prvi „čin“, in nič ne de-lajo in plače ne dobivajo, vendar tudi ti redki dvorjanje, ki popolnoma ne služijo, niso za to samostojni. Oni so zvezani z činovniško hierarhijo sé sto in sto vezili, katerih ne morejo raztrgati.

Sploh govoriti o samostojnosti uradnikov t. j. ne samo ruskih — je nekako smešno. O samostojnosti ruskih činovníkov do sodnijske reforme še govorili nijso, in tudi sedaj, ko imamo tu potrošnike in mirovne sodnike, bode samostojnost os-tala prazna fraza, dokler bode vlada sodnikom za službo dajalo čine in rede. To ti potrdi vsak, kdor kolikaj pozna tukajšnje zadeve (prim. Věstnik Evropy 1871. 10 l. reform).

Da o samostojnosti nij govoriti tam, kder je činovništvo omotalo v svoje mreže narod, kder kupei nemajo dovolj obrazovanja, kder je do novejšega časa lačni činovník vedno prežal, kako bi izvlekel iz kupea kopejko, kder je bilo proti volji činovníkov pravico najti pogostoma popolnoma nemogoče: da tu ni mogla razviti se samostojnost, dokazovati nij treba.

Da včerajšnji s šibami zabiti, strašno zagnani

prestrašeni rab ne more biti denes uže samostojen je še bolj jasno.

Ponavljam torej: v Rusiji nij samostojnih ljudi. Pomanjkanje te lastnosti, in pa svobode misli, vesti itd. ti popolnoma razjasni, da od ruskega posebne razgovornosti in odkritosti pričakovati ne moreš. Da so pa tudi severni narodi ne gledé na ravno omenjene razloge tako rekoč uže po svoji naravi bolj skopi v besedah ko južni, to vsak ve.

Znano je, da se na potu ljudje naj rajši zna-jijo, in najmenj skrivajo svoje misli. Pri nas sicer železnice zmirom bolj spodrivajo poezijo prejšnjih poštnih vozov. Večjidel se komaj usedeš v vagon, in sè sosedom ali sosedo spregovoriš dve besedi, moraš uže izstopiti. V Rusiji je za to bolje, vozijo se navadno iz enega mesta v drugo, mesta pa so daleč narazen. Kraji nikogar ne more zanimati, prisiljen si torej iskati si drugega sredstva, da bi pregnal dolgi čas, tega neusmiljenega so-vražnika v vagone zaprtih smrtnih ljudi. Načneš pogledovati to tega to ono, pri priložnosti vstaviš v sosedov razgovor svojo opombico, in če ravno

njego ve rejake. Gorenjsko pa sme pričakovati krasen duševen užitek, in gotovo bode vsakega redoljuba veselilo videti od obličja do obličja marsikaterega vrlega delavea na domačem slovstvenem polji iz vseh pokrajin Slovenije. Želimo torej, da bi se g. g. odborniki slov. pisateljskega društva podvizi brzo pravila vladu za potrjenje predložiti, in vabila po vseh slovenskih krajinah razposlati. Slišimo, da so si gg. pisatelji za glasilo svojih literarnih proizvodov izvolili časopis: „Zora“, ki bode takoj, ko se bode narodna tiskarna v Ljubljani odprla, tukaj izhajal, in ob novem letu dobil obširniš obliko. Upati torej smemo, da prihodnjega leta dobimo prav izvrsten leposlovno-znanstven časopis, kateri bode glasna priča slovenskega uma. Že je čestiti g. početnik pisateljskega društva oménil, da bi prav koristno bilo, ako bi tudi slovenski umetniki pristopili k temu društvu, in vsako leto razstavljal pri občnem zboru svoje umetljive proizvode, se ve da bi za umetnike mogl se ustavoviti poseben odsek in poseben odbor. Prijatelji umetnosti bi se pri tej priložnosti seznanili z domačimi talenti, in marsikatero delo bi se spečalo pri takošnih razstavah, ki sedaj nepoznano sloni v atelierih umetnikov. Slovenski umetniki presodite, ako ne bi Vam takošno združenje zelo koristilo.

Jeli ne bi se v Ljubljani našel kakošen mecen, ki bi tema društвoma odstopil edno ali dve, njemu nepotrebni sobi? Slišali smo iz ust začasnega g. načelnika željo, naj bi slov. pisatelji marljivo zbirali stare zgodovinske listine, novice, grbe in druga heraldična znamenja, da bi oni g. udje, ki gojevajo znanost botanike, zoologie in mineralogie nabirali redke stvari iz teh kraljevin prirode, tako bi s časom se ustavil narodni muzej, in znanostne strоke bi se razvijale v domačem jeziku in narodu mnogo več koristile, nego sedaj koristuje deželni muzej. Ako so deželni odborniki kranjskega vojvodstva res pravi redoljubi, bodo skrbeli, da se za omenjeno svrho odstopi edna ali dve sobi deželnih poslopij; a malo imamo upanja, ker nismo videli pri osnovnem zboru ni ednega slavnih deželnih odbornikov, kateri so vendar ne samo pisatelji, nego tudi uredniki javnih listov. Ako je poklic g. početnika tega društva 52 redoljubov z zaupanjem pozdravilo, med temi tudi može, ki so odlični po svojih znanostih, svojem izobraženju in po svojem dostojanstvu, bogme ne bi bila nikakšna sramota se pod bandero slovenskega redoljuba postaviti, ki ni samo na glasu svojo učenostjo, nego tudi neomadeževano poštenostjo in značajnostjo. Pričakujemo, da v vsaj znanstvena društva ne bodo nosili političnih sim- ali apatij; — v dunajski „Concordiji“ najdemo v lepi složnosti moževe različnih političnih nazorov, naj bode tako tudi pri nas, saj slovensko pisateljsko društvo se ne bode pečalo z politiko, nego edino z gojevanjem znanosti in umetnosti.

drugega ne veš, načenš tožiti, kako so te na poslednji postaji slabo nasitili in napojili, in verjemi, vse to, posebno poslednje, zakaj Rusi radi dobro jedo in pijo, gotovo zaveže razgovor in tū neredko ujameš zanimive črtice iz ruskega življenja.

Naj ti tū nekoliko opišem druščino, ki sem jo imel, ko sem prvič peljal se iz Moskve v Vladimir. Bilo je po leti, jeli so ravno voziti se na veliki sejem v Novgorod. Popotnikov je bilo torej mnogo. Naš oddelek je našel nekako milost pred konduktomerom (milost je bila posrebrena), da k sedmerim ni tlačil še drugih. Sedeli smo torej precej prijetno. Seena je ta: Meni nasproti sedi visok mož, v lehki letni obleki, obrit pa z brkami, drži se po konci, lice ima podolgasto resno, ponosno. Za nas se ne zmeni, obrnen je k oknu, in neusmiljeno kadi cigarete eno za drugo. Na drugi strani se uže pol ure muči možiček, in vendar nikamor ne more stlačiti raznih raznosti, ki jih je prinesel s seboj. Po tem, da je konduktomer oštel, ko mu je ugovarjal, da ne sme nositi toliko sе soboj, po tem, da izgovarja vsak ž za š, in da je tako imenovani debeli I v nje-

Iz Gorice, 24. aprila. [Izv. dop.] (Dostavek k poročilu o poslednjem občnem zboru „Soče“. — Javno mnenje o Čnetu in njegovej „politično-slovstvenej“ brošuri. — Marsikaj.) V zadnjem sporočilu o občnem zboru „Soče“ 11. t. m. sem v naglici izpustil točko o obravnavanji zadevajočem slovenski notariat v Gorici. O tem je, kakor je „Soča“ poročala, govoril g. Dolenc poudarjaje, kako potrebno je, da se Slovencem notarska pisma v našem jeziku spisujejo, da se pride tako marsikaterim škodljivim in čas gubečim pomotam v okom, ker se mnogo greši, posebno od strani zakotnih pisačev in našega jezika nezmožnih notarjev. In v istini, kako more notar taka pisma po želji tistega prav spisati, čijega jezika popolnoma ne umeva? Zarad tega prihaja tudi, da se godé pomote, in stranke se zarad teh mnogokrat v pravde zapletajo. Ker je goriška okolica čisto slovenska, gotovo bi tudi 4. notar, katerega naj bi visoka vlada poleg onih treh še imenovala, dovolj posla od že zavedenih Slovencev imel, ter za mesto in okolico bi ne bili štirje notarji odveč. Potem sta govorila še o tem gg. Klavžar in dr. Lavrič. Odbor je bil v to naposled pooblaščen, da naj dočišno prošnjo napravi in vis. vladu izroči. —

Naše slovstvo je po Čnetovi ustavaški brošuri za eno delece „obogaten“; vrli kraški volilec so ga primorali, da je njih (kakor se nadejamo) bivši poslanec nehotě slovenski pisatelj postal. To njegovo famozno delece, v katerem si je sam svoj značaj prav dobro obrusal, je „unicum“ v našem slovstvu, in pisatelji politično-národnih brošur naj si ga v izgled vzamejo! Žalibog da je le on sam prodajalec te „knjižure“ in da se javno ne predajo. Poslal jo je neki le tistim možem, ki se volilee imenujejo in nekaterim čitalnicam po Goriškem; menda pa le zato, da bi se goriški Slovenci njegove politično-državne modrosti preveč ne nasrkalili in njegovega imena ne oskrunjevali ali kaj še! Ker se te brošure redko nahajajo, romajo posamezne iz rok v roke, iz vasi do vasi, po pregovoru, „kar je redko, je sladko.“ Saj ne misli kaj g. Črne, da smo res taki reveži, in da ima več praznega trebuha, kot v žepu kruha, da bi se ne mogli te njegove slovstvene knjige kupiti?

Sliši se, da tudi po Tominskem se podpisujejo po županijah odprta pisma, v katerih se enako onim deveterim odprtim pismom v „Soči“, njegovo protislovensko postopanje v drž. zbornu obsojuje. Tako mi piše med ostalimi neki izobraženi redoljub iz Tominskega: „V nekatere vasi si ni upal c. k. glavar g. Winkler Čnetove zaupnice v podpisovanje poslati, in redki so, ki bi jo bili s polnim prepričanjem in znanjem, zakaj tu gre, podpisali, razen taki, ki pričakujejo po Čnetu „izposlovani železnici“,(!) da se jim bodo nove pri raznih špekulacijah v žepu vsipali, ki menijo odpreti velikanske gostilnice, pivnice in pivovarne ali kaj enacega, ko se bo delovala.

govih ustih res tako debel, da ga komaj spravlja čez zobe, lehko uganeš, da je ta mož Nemec. Ruski ima trpečo naturo in ne ozmerjal bi konduktterja. Njemu nasproti ruski činovnik naliva iz popotnega čajnika svojo narodno pijačo, in čeravno je vročina strašna, pije vroči čaj, za to pa tudi uže po prvi kupici pot kar lije z lica. Pa to ga ne straši, in kadar ne piše v svoj goreči čaj, ogleduje druščino z nekakim prijetnim dobrodrušjem, in vidē nepokojnega Nemca se lehko nasmehanje.

Za hrbtom Nemca sedi mlad eleganten gospod, ki se samo posmehuje živahnemu nasproti sedečemu tudi mlademu tovarišu, ki ima klobuk nekoliko nazaj oboren, da je čelo nepokrito, in drži butilko z lafitom v roki, ter vedno ponavlja: „Ej, Kostja, pij, pij! — Za slovo še kupico! — No, še eno! — Pomisli, da ta potepuh hlapon koj prisope do prve postaje! — Kostja, objemi me! In Kostja potrežljivo prenaša objetja za objetji svojega tovariša, in le časi zamrmra: „Saša, dovolj, dovolj!“ Na videz sta oba sina premožnih kupcev.

(Dalje prih.)

Zvezda našega „ustavoverca“ (kako bi ga nek drugače sedaj imenoval?) začenja zahajati, zaupanja ljudstva nema več nobenega, kajti preveč ga tare z visokimi za marsikaterega nedosegljivimi dokladami, (naj si že bode po povelji „od zgorej“ ali kakor koli!) on je pa tud kovač zaupnice Čnetove in tega mu ljudstvo in zavedeni Slovenci ne bodo odpustili, kajti več verjamejo vrlim „Sočanom“, kakor pa . . . (tega ne morem navesti!) Tudi sèm po Tominskem je Črne svojo brošaro razposlal, ker je menil, da ima tu največ prijateljev, pa se je opekel; kajti ravno ta brošura ga je označila, in njegovo znotrajno in zunajno oholost jasno pokazala. Shranite jo v deželni arhiv, da se našim potomcem ne izgubi! itd.

Komaj verjamete, kako smo goriški Slovenci silno razžaljeni in razdraženi zarad Čnetove trdovravnosti, ki se drzne še celo trditi, Bog ve kak blagoslov nam bode ona posilna volitvena postava prinašala; ki se drzne trditi, da je nam zjednjava Slovenia, za katero smo na vseh taborjih navdušeno glasovali, da je donelo gor do oblakov in podnebja, nepotrebna in posebno primorskim Slovencem v materialnem oziru škodljiva in enake neslanosti! — Kdor si upa našo žalostno zgodovino poznavši, kaj tacega trditi, pa se še Slovana imenovati, bogme tega je moral res Bog s slepoto udariti in mu možgane zbloditi! V svoji brošuri tudi trdi, da je velika večina goriških Slovencev na njegovi strani, pa vendar menim, da se je sedaj pri ljudski sodniji 14. t. m. v Sežani prepričal, da je ljudstvo z volilci vred drugega polit. mišljenja in da je njegovo zaupanje v drž. ustavaškem zboru kruto zlorabil in da tega mu slovenski narod odpustil ne bode, ne sme.

Iz Zagreba, 25. apr. [Izvir. dop.] Poleg naše volilne postave ima v kmetskih občinah tisti neposredno volilno pravico, ki plača 50 gl. davka brez priklad. V Primorji in po mestih je ta census na 15 gl. znižan. Oni kmetski občinari pa, ki izpod 50 gl. davka plačujejo, pošljajo na volišče izmed sebe izbrane volilne može. Volitev volilnih mož bila je zanje pretečene dni po celem deželnom obsegu, in je brž ko ne denes tudi že povsod končana. S tem svršil se je prvi čin saborskih volitev. Volilni dnevi pa še zmerom nijso ustanovljeni. Glasovi, katere smo do denes o izidu volitev volilnih mož iz dežele dobili, so s prav redkimi iznimkami za narodno stranko vse skozi povoljni. Upanje v volilno zmago, o kateri sicer nismo nikoli dvojili, trdilo se je vsled tega še bolj. Superioriteta narodne stranke čuti in vidi se povsod. Magaroni so vsled nepovoljnega za nje izida volitev volilnih mož vidno poklapačnoli. Med tem, ko so o volitvah pod Rauchom in Bedekovičem tako demonstrativne skupščine obdržavali, so letos okna njihovih navadnih zbirališč po dnevu zagrena, o večerih pa navadno temna. Vse nekamo na to kaže, da res nemajo fonda. Kjer god je Vakanovič (magjaronsko zlato tele) kaj z „eneržijo“ poskusiti hotel, povsod je naletel na trden ustroj narodne stranke. Njegova eneržija se je razbila do sedaj še povsod, in zato je vidno popustil, svoje posurjene tipalnice pohlevno nazaj potegnil, ter se v zadnji kotič svojega banskega polžnjaka potisnil. — Drugi steber magjaronstva, nadbiskup Mihalevič, je pa že zdavnaj politiko za celo na klin obesil. Njega že dalje časa nij več v Zagrebu, in brž ko ne tudi k volitvam in na sabor ne bode prišel. Kakor se je pokazalo, ima on vendar toliko značaja in samostalnosti, da neče biti prosti magjaronski hlapci, kar mu pa magaroni ne morejo prizanesti.

Pogreb doktorja Lj. Gaja je bil dostojen. Vsi stanovi našega prebivalstva, školska mladež in deželne oblastnije spremile so njegovo lešino na pokopališče sv. Jurja. Nagrobnico govoril je akademik Fran Kurelac, ter v njej zlasti njegove zasluge za novooživljeno hrvatsko slovstvo poudaril in povzdignil. Tam leži zdaj poleg Slovencev Stanka Vraza, ki je bil eden njegovih naj vnetejših sodelalcev za prebudjenje hrvatske Vile. —

V zadnjem dopisu sem Vam omenil članka v „Birževijih Vedomostih“. Evo vam ga danes. Naj si avstrijski državniki in politiki sami uk naredi iz njega, kakor hote. Ruski list trdi, da se Avstrija na vojsko pripravlja zoper Rusijo. Avstrija utrujuje svoje meje proti Rusiji, povišuje število svoje armade, avstrijski oficirji presojujejo plan „pohoda na Moskvu“ (marša na Moskvo) vojaški pisatelji delajo isto in celo ofcijožni avstrijski listi govore za vojsko z Rusijo“, pišo B. Ved.

„To so lehko mišljena pretenja“, nadaljujejo „B. V.“ in menijo, da vojna z Avstrijo bi bila za Rusijo, čeravno ne zaželena, vendar koristna. Prvič zato, ker bi se Rusi odrekli nenanodni politiki Aleksandra I. in Nikolaja I.; drugič zato, ker bi vojska Rusije z Avstrijo nič druzega za Ruse ne bila, nego osvobodenje avstrijskih Rusev in sploh vseh avstrijskih Slavjanov; tretjič bi ta vojska poplačala Avstrijo za svoje postopanje o krimski vojski in bi nedvomljivo koristen upliv imela na vso evropsko politiko.

Izid te vojske se „B. V.“ ne zdi nikakor dvomljiv; one ne najdejo perevesja (Übergewicht) nikakor na strani Avstrije. „Avstrija je vpeljala v svojo armado najnovejše iznajdbe, ima brzostrelne puške, dobro artilerijo in kavalerijo. Toda to imamo tudi v Rusiji. Ruska armada je že vsa oborožana s Krnkovimi puškami in streljni bataljoni (scharfschützen) z Brdanovimi. Ruska artilerija je „dovedena do soveršenstva.“ „Kavalerije ima Rusija poprej preveč nego premalo, in ta je oborožena z isto tako odličnim orožjem . . . Avstrija more postaviti na noge miljon vojakov, mi dva miljona . . . Toda pri pretresovanju šans vojne je treba gledati še na druge razmere, dostikrat bolj važne, nego število vojske (armade) in njenega oborožanja, in to so zavezni . . . Do leta 1870. je bil zaveznik Avstrije Napoleon III., zdaj se na Francosko nikakor ne sme zanašati. Da bi bila Rusija zavezničica Avstrije je prazno blebetanje. Italija nemore vojevati zoper tisti princip, po katerem je postala to, kar je zdaj. Angležka ima dosti brig zavoljo Severne Amerike. Ostane Turška. Turška in Avstrija ste zvezani po toždežtvu (identnosti) političkih interesov. V obeh gospodari samo en narod nad mnogo drugih ugnjetenih narodnosti. Toda to je taka zavezničica Avstrije, da bi mi želeli, da v slučaji vojske med Avstrijo in Rusijo ne ostane neutralna, in da ne drži z nami, ampak z Avstrijo“ . . . Če bi Turška z Avstrijo potegnila, menijo „B. V.“ bi se vzdignile Srbija, Rumunsko, Črnagora in Grška, in s temi vred tudi drugi slavjanski narodi na Turškem . . . , da se otresejo nasramnega vjejkovega jarma, in makar da pride celo Angležka jima za pomoč. Turški in drugi Slavjani bi v zvezi z Rusijo že umeli sebi svobodo pridobiti itd. . . Toda zveza Turške z Avstrijo je za „B. V.“ samo „pium desiderium“, kakor pravijo same ter avstrijski in turški državniki dobro vedo, da bi taka zveza zbudila celo križansko vojsko po vsem slavjanskem svetu, ne izuzemši Rusije. „B. V.“ mislijo, da bi taka vojska čudeže hrabrosti zbudila v ruski vojski, in da bi vojska Rusije z Avstrijo za nasledek imela osvobodenje vseh avstrijskih Slavjanov. Na dalje trdijo, da avstrijski Slavjani dobro vedo, da jim je Rusija prijateljica, Nemei in Magjari pa sovražniki, in da v taki vojski Avstrija vse riskira, a Rusija ničesa. „To je“ poleg „B. V.“ osoda držav, ki obstoji na odživelih principih.

Prusija in Italija, braniteljici principa narodnosti, ste po vsaki vojski narasli, Avstrija se po vsaki zmanjša. Rusija bi bila v vojski z Avstrijo tudi predstaviteljica principa narodnosti . . . Rusija se mora po mnenju „B. V.“ z vso jasnostjo za tako pokazati, da bodo Slavjani vedeli, da v Rusiji najdejo svojo braniteljico . . . Mi mislimo, da to avstrijskim državnikom ni neznano, in da se bodo težko odločili za vojsko z Rusijo . . . Sicer je stanje avstrijskih Slavjanov, posebno Rusov tako, pravijo „B. V.“ da

toja nemedlenega rešenja“ . . . Bilo bi nemogoče, da jih Rusija pusti zdaj čisto brez vse brambe . . . Ko so Malorusi in Belorusi tako trpeli pod jarmom samostojne Poljske v XVIII. je Rusija energična predstavljenja pri poljski vladni zanke delala. Tako je delala tudi za Slavjane na Turškem. Nam se zdi, da bi to tudi zdaj imela storiti; da bi imela delati predstavljanja pri eiz-in translejtanski vladni.“ — Tako govori največji ruski list.

Politični razgled.

Ministerjalni listi in vlada se zdaj posvetujejo, kaj bi po „zmagi“ začeli, ali bi prej direktne volitve sklenili ali se s Poljaki pogodili. Ker se direktnih volitev nekoliko boje, da si upijejo po njih, pogajali se bodo od 7. maja v državnem zboru menda zopet s Poljaki.

Škof Fessler v St. Pölten, eden voditeljev avstrijske katoliške stranke, je te dni umrl. —

Tudi poljske novine obžalujejo, da niso čehi v velikem posestvu zmagali. Od Nemcev ne pričakujejo ničesa, ter izrekajo da je treba čakati boljše dobe. — Kljubu temu bodo poljski poslanci najbrž zopet želeno „opozicijo“ predstavljal v rajhsratu.

V Rumuniji je bilo šest judov, kateri so eno cerkev obropali, obsojenih. Ker pruski in nemški listi baš v zdanjem, politično suhem času nemajo posla, rohne na Rumune zarad teh judov.

Francoški list „Republique Française“ piše o volitvah na Českem in o nemškem pritskanju na Slovane tako dobro, da v naši tiskovni svobodi mi ne moremo enako.

Na Španjskem upor privrženikov Carlosovih proti kralju raste. Na več krajih v severu so se pokazala velika krdela oboroženih upornikov.

Razne stvari.

* (Slovensko gledališče.) Piše se nam iz Ljubljane: Beseda na korist stradajočim minolo saboto se je vršila v resnici sijajno v vsacem obziru. Gledališče je bilo v vseh prostorih z izbranim občinstvom napolneno. Glavni vabljenečnik poleg dobrodejnega namena bil je „Gorenjski slavček“, noviteta, o kateri se je zadnji čas po gostem govorilo, in vsakako je ta večer pomembnejši za analo slovenskega gledališča, ker je na oder prišla prva povse izvirna opereta. Delo na drobno prerešetati ni naš namen, samo nekoliko bolj splošnih opomb hočemo tu prijaviti. Opereta „Gorenjski Slavček“ je na vsako stran zeló različna od onega blaga, katero se dandanes prodaja pod imenom „operet“. Godba — in to je tudi pri opereti glavna stvar, vsaj imela bi to biti — nij hči lehkokrilate matere modernih operet, temveč naslanja se vseskozi na vzvišenje, plene, nitejši stil resne operne glasbe. Onim, kateri imajo v čislih večne zakone krasoslovja, zdela se bo to gotovo velika prednost; ali se bo pa opereta prikupila velikemu občinstvu, posebno drugje, v večjih mestih, kjer je okus po slastnih in manljivih, čeravno praznih melodijah zdaj gospodrujoče godbe razvajen in pokvarjen, to iz ravno navedenega uzroka pač nij tako gotovo. Muzikalne misli so čvrste, oblika dovršena, z eno besedo osnovani izpeljava kaže povsodi temeljito izobraženega in izkušenega muzika; posebno umetljiva, pa tudi kako težka je instrumentacija; sploh nij prezirati, da je skladatelj pisal za izjurjene pevske in orkestralne moči, da tedaj sile, katere so sodelavale pri prvi predstavi, niso imele ravno lehkega naloge. — Podlaga tekstu je čisto prosta dogodbica; snov je dobro izmišljena, pa bi se bila dala po našem mnenju še vspešnejše in hvaležnejše razviti; mi bi imeli sem ter tja kaj opomniti, pa odvedlo bi nas to predaleč, in izrečemo le, kar se nam hoče dozdevati, da se je libretto v marsičem — prvotnemu načrtu nasproti — moral podrediti glasbi. — Končno še par besed o provajanju,

katero je vodil skladatelj sam. Vsi sodelavajoč rešili so svoje naloge hvale vredno in občinstvo kazalo je svojo zadovoljnost z gromovitim ploskanjem; po prvem in drugem aktu klicalo je večkrat pisateljico in skladatelja, katerima sta bila izročena tudi krasna lavorjeva vence z bogatimi trojebojnimi trakovi. Gospo. Rossova, prijazno pozdravljena pri nastopu, tudi dobila je venec in pokazala, da je to odlikovanje zaslужila. Gospodin Potočnikovi gre priznanje zato, da se je udala mali svoji nalogi. Gospod J. Nelli imel je lepo priliko, brižljirati svojim krasnim glasom, ter spet pokazal se rutinovanega pevca in igralca, gospod Kajzél, po pravici priljubljeni, vedno marljivi komik, je bil izvrsten „pisar“ po maski in igri, gospod Medén eksceliral je v nastopni ariji. Zbor, moški in mešani, bil je nenavadno močen in večjidel pel je prav eksaktne. Orhester, v katerem je iz posebne prijaznosti godel gosp. kapelnik Sehantel sam držal se je dobro. — Sedec po nadušenem aplausu smemo trdit, da je bil prvi vtisek operete pri večini občinstva zeló ugoden. Blagotvorna predstava dala je tudi „Sokolu“ povod, da je spet enkrat stopil pred svet; produkcije bile so sprejete z veliko pohvalo, najbolj dopadla je telovadba na visečem drogu, izvedena po Sokolovih Juvančič, Gintar in Švajgar. — V nedeljo ponavljali so opereto „Gorenjski slavček“; gledališče nij bilo tako dobro obiskano, kakor prejšni večer, čemur se pa z ozirom na prekrasni pomladenski dan nij čuditi; igrali in peli so ravno tako dobro kakor prvokrat, sem ter tja celo boljše, in pohvale od strani občinstva je bilo spet v obili meri. Mešani zbor „Ave Marija“ morali so tudi ta večer ponavljati. — Pred opereto igrali so znano in pohvaljeno veselo igro „Vdova in vdovec“, med igrama pa so gori imenovani Sokolovci telovadili na „dvojnem trapecu“.

* (Iz Ljubljane) se nam piše: Da se vsaki pomoti v okom pride, katera bi smela po „Narodovem“ dopisu o kritiku slovenskega gledališča za „Laibacherec“ nastati, se naznani, da fungira kot tak nekaj časa sem korektor Kleinmayerjeve tiskarnice. Kako je ta „izvenredni“ poročevalec izurjen v dramaturgiji, priča njegova pisarija. Z.

* (Katoliško tiskovno društvo v Mariboru) je imelo včeraj 29. t. m. občni zbor. Udeležilo se je kacih 50 udov, po večini duhovnikov. Polagal se je račun o gospodarstvu in stanji društva in volil novi odbor. Udov ima društvo 1500. Ustanovnikov jo okolo 50, deležnikov okolo 300, po drugi so podporniki. Sklenilo se je, da podporniki plačajo 60 kr. na leto.

* — k (Pijančevanje) vsako leto mnogo ljudi pokonča, ne gledé na hude nравne nasledke katere ta grda razvada rodi. „Medical Record“, zdravniški časnik v severni Ameriki, pripoveduje, da samo v amerikanskih Zedinjenih državah živi 600.000 pijancev, da je tedaj izmed 67 prebivalcev en pijanec; vsako leto jih pa do 100.000 doraste. Od leta 1845 do 1855 je na boleznih vsled pijančevanja umrlo 300.000 ljudi in 100.000 se jih je v bolnišnicah ozdravljalo. Zamrli zapustili so 1 miljon sirot. 1000 umorov se godi v vsakem letu v pijanosti. — Za bogate bolnike vsled pjančevanja se je v Brighamptonu posebna bolnica ustanovila, v katero se je v 5 letih sprejelo 8 magistratnih uradnikov, 39 duhovnov, 40 trgovcev, 226 zdravnikov, 546 „gentlemen“ (bogati zasebniki brez posebnega posla) in — 1387 gospodinov iz bogatih rodin. Na Angleškem se zastonj boré zoper to kugo, katera se je posebno v visokih stanovih ukoreninila. Časniki sicer ojstro grajajo to telesu in duhu škodljivo razvado, a brez uspeha. Po „Practitioner-u“ gospé in gospodine višjih krogov neizmerno alkohala v šampanju, Xeresu, pivih i. t. d. zavživajo. Tudi v vseh drugih državah se širi pjančevanje in žnjim marsiktere bolezni in nenravnost.

Za stradajoče slovenske brate na Kranjskem je dalje „Slovenskemu Narodu“ došlo: gld. kr. Prenesek iz št. 46 „Slov. Nar.“ . . . 727 79 Gosp. —m— v imenu celovške čitalnice vsled neke stave 7 — Skupaj . 734 79 Administracija „Sl. Naroda“.

Dunajska borsa 29. aprila.

Enotni drž. dolg v bankoveih	64	gld.	70	kr.
1860 drž. posojilo	103	"	30	"
Akeje národné banke	8	"	40	"
London	112	"	50	"
Enotni drž. dolg v srebru	70	"	30	"
Kreditne akcije	334	"	50	"
Napol.	8	"	95	"
Srebro	110	"	15	"
C. k. cekini	5	"	35	"

Loterijske številke.

V Trstu, 27. aprila. 15, 28, 34, 81, 55.
V Linetu, 27. aprila. 61, 15, 87, 50, 82.

Kancelija advokata dr. J. Kotzmuth-a

je od 29. aprila 1872 počenši v gospod Kriehuberjevi hiši, nasproti predmestne farne cerkve v Tegetthofovi ulici, v I. nadstropji.

(81—1)

Pri R. Milicu v Ljubljani na Starem trgu dobiva se nova slovenska šolska knjiga „Geometrija ali merstvo.“

Za slovenske ljudske šole spisal

Janez Lapajne, (82—1)

nadučitelj v Ljutomeru.

Ta šolska knjiga s 95 slikami je umevno pisana ter obsega na 84 straneh v mali osmerki vse važnejše oddelke geometrije, na kratko razložene. V dodatku ima dva praktična spisa o „metrični meri“ in „risanju“.

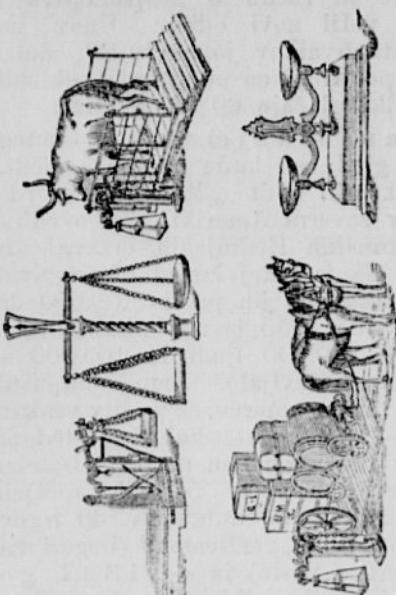
Priporočuje se ta knjižica vsem slovenskim učiteljem in učencem ljudskih in tudi nižih srednjih šol. — Velja trdno vezana 30 kr.

Primarij med. in chirurg.

dr. Pestotnik

stanuje v Gradiščah v Zweyerjevi hiši, št. 41, I. nadstropje, ordinira od 10.—11. predin od 1—3 popoldne.

(80—1)

Dalje ece sorte druge vase in utege.

Naročilom proti posiljanju denarja ali na poštno poduzeje ustrezče precej:

(11—94)

Nositeljna moč: 150 170 200 230 300 350.

Cena, gld.: 50 60 70 80 100 cent.

Nositeljna moč: 15 20 25 30 40 50 cent.

Cena, gld.: 10 12 15 18.

Nositeljna moč: 40 50 60 70 80 cent.

Cena, gld.: 5 10 12 15 18.

Balancirne vase:

Nositeljna moč: 1 2 3 4 10 20 30 finit.

Cena, gld.: 18 21 25 35 45 55.

Nositeljna moč: 20 25 30 40 50 cent.

Cena, gld.: 70 80 90 100 110.

Vage za žirino z železnim obročjem in

utegi (revilimi):

Cena, gld.: 150 170 200 230 300 350.

Nosilne vase:

Nositeljna moč: 150 170 200 230 300 350.

Cena, gld.: 50 60 70 80 100 cent.

Nositeljna moč: 120 150 200 300 cent.

Cena, gld.: 60 80 100 120 150 180.

E. Kuznecovny & Comp.:

fabrikanti vase in utegi.

Nositeljna moč: 1 2 3 4 10 20 30 finit.

Cena, gld.: 350 400 450 500 550.

Nositeljna moč: 120 150 200 300 cent.

Cena, gld.: 600 650 700 900.

Kovanje uradno proiskavane decimale:

Nositeljna moč: 1 2 3 5 10 15 cent.

Cena, gld.: 103 121 150 180 210 250.

Nositeljna moč: 20 25 30 40 50 cent.

Cena, gld.: 70 80 90 100 110.

Balancirne vase:

Nositeljna moč: 1 2 3 4 10 20 30 finit.

Cena, gld.: 18 21 25 35 45 55.

Nositeljna moč: 20 25 30 40 50 cent.

Cena, gld.: 70 80 90 100 110.

Vage za žirino z železnim obročjem in

utegi (revilimi):

Cena, gld.: 150 170 200 230 300 350.

Nosilne vase:

Nositeljna moč: 150 170 200 230 300 350.

Cena, gld.: 50 60 70 80 100 cent.

Nositeljna moč: 120 150 200 300 cent.

Cena, gld.: 600 650 700 900.

Menjava vnicia dunajske komisijonske banke

Kohlmarkt 4,

emitira

(56—15)

potegevalne liste

na poznej zaznamovane vrste sreček in se smejo to sestaviti za to k najbolji koristnični steti, ker je vsakemu lastniku takega potegovalnega lista mogoče vse glavne in stranske dobitke samemu napraviti in razen tega obresten znesek

30 frankov v zlatu in 10 gld. v bankoveh

užiti.

Vrsta A. (Na leto 16 vzdigatev.)

Mesečne rate à 5% — Po plačanju zadnje rate dobi vsak deležnik slediče 4 srečke:

1 ūperc. 1860letno drž. srečko za gld. 100.

Glavni dobitek gld. 300.000 s predkupno premijo a. v. gld. 400.

1 ūperc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov.

Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.

1 vojvod. Brunšvicksko srečko za 20 tolarjev.

Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsake odšteve.

1 Inšbrusko (tirolsko) srečko.

Glavni dobitek gld. 30.000.

Vrsta B. (Na leto 13 vzdigatev.)

Mesečne rate à 5%. — Po plačanju zadnje rate dobi vsak deležnik slediče 3 srečke:

1 ūperc. ces. turško drž. srečko za 400 frankov.

Glavni dobitek 600.000, 300.000 frankov efektivno zlato.

1 vojvod. Brunšvicksko srečko za 20 tolarjev.

Glavni dobitek 80.000 tolarjev brez vsake odšteve.

1 Sachsen-Meiningensko srečko.

Glavni dobitek 45.000, 15.000 juž. nonemske vejl.

Zunanja narčila se prompno in tudi za povzetek store. — Vzdigratveni zneski se po vsaki vzdigati franko — gratis razposiljajo.

SENSATION machen nachstehende probate Erfindungen.

Kein Zimmerputzer mehr.

Die ausgezeichnete Zimmerboden-Glanzpasta (mit Rauchöl), welche den Boden des Hauses verleiht, an haltbarkeit alle überzeugen kann, ist leichter zu reinigen, als der Schabbel, genugend für einen Raum, für ein Zimmer, 9 fr.

Diese pasta macht den Zimmerputzer ganz entbehrlich, da sie auf handlung eine sehr feine ist.

1 Stück Boden-Wischbürste kostet . . . fl. 1.

Amerikanisches Patent.

Gesunde, schöne weiße Zähne kann man erhalten in Gebräuch der unverwüstlichen neuen Art r. f. s. (Gaudium), abschürfen (für Mund-Kaufhaus entbehrlich). 1 Stück kostet 10 fr.

1 Gulden 50 kr. ein Dampf-Apparat

für Desinfektion der schädlichen Luft.

Unentbehrlich für Spitäler, Schulen, Ämter, Werkstätten, Wohnumråder, sowie auch Salons. Die Maschine ist von Gold- und Eisen-Teilen gefertigt, so daß sie a. R. aufgestellt werden kann. 1 fl. Eine kleine Desinfektions-Parfum 50 fr.

(Genugend für fünfzehn Minuten.)

Zum Schutze der Person

und zur Sicherheit des Eigentums

Es unerlässlich notwendig, eine gute Feuerwidmungswaffe zu besitzen; dieses ist die neuartige Feuerwidmungswaffe (Revolver mit Feuerwidmung), die leicht und schnell auszuführen ist.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.

Die Feuerwidmungswaffe ist leicht und einfach auszuführen, und kann leicht und schnell ausgetauscht werden.